

ข่าวสิ่งแวดล้อม ประจำ **วันพฤหัสบดีที่ 3 พฤษภาคม พ.ศ. 2561**

หนังสือพิมพ์ **กรุงเทพธุรกิจ** ปีที่ **31** ฉบับที่ **10815** หน้า **9**

Col.Inch : 84.54 Ad Value : 202,896 PRValua (x3) : 608,688

มาตรการ ทางเลือก ในการแก้ไขปัญหา 'ขยะพลาสติก'

ปัจจุบันสินค้าพลาสติกกลายเป็นผลิตภัณฑ์หรือสิ่งของที่เกี่ยวข้องกับชีวิตมนุษย์ เนื่องจากสิ่งของรอบตัวเราโดยส่วนมากต่างผลิตหรือมีส่วนผสมมาจากพลาสติกทั้งสิ้น ยกตัวอย่างเช่น แก้วกาแฟ ขวดน้ำดื่ม ขวดเครื่องสำอางค์ หรือกล่องใส่อาหารชนิดใช้ครั้งเดียว เป็นต้น สินค้าหรือผลิตภัณฑ์ที่กล่าวมาข้างต้นต่างอาศัยความมีประโยชน์ของพลาสติกเพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ผู้บริโภคหรือแม้กระทั่งผู้ผลิตสินค้า

เนื่องจากผู้บริโภคเป็นส่วนมากต่างเห็นว่าสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ที่ทำมาจากพลาสติกดังกล่าวข้างต้นมีความสะดวกในการใช้สอยมากกว่า ในขณะที่ด้วยกันผู้ผลิตมีความจำเป็นต้องเสนอสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ที่ตอบสนองต่อความต้องการของผู้บริโภคเช่นเดียวกัน หากไม่แล้วผู้บริโภคอาจไม่ซื้อสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ที่ส่งผลกระทบต่อผู้ผลิตได้

จากที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่า ไม่ว่าผู้ผลิตและผู้บริโภคต่างมีความเคยชินกับการใช้สินค้าหรือผลิตภัณฑ์ที่ผลิตหรือมีส่วนผสมมาจากพลาสติกทั้งสิ้นด้วยเหตุผลเรื่องอรรถประโยชน์อย่างไรก็ดีไม่อาจปฏิเสธได้ว่าสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ข้างต้นจะกลายเป็นขยะพลาสติกในอนาคต ซึ่งขยะพลาสติกเหล่านี้ได้ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ และในขณะเดียวกันก็ส่งผลกระทบต่อสุขภาพและอนามัยของประชาชนอีกด้วย ผู้เขียนขอยกตัวอย่างเรื่องหนึ่ง กรณีการใช้พลาสติกหุ้มฝาขวดน้ำดื่ม (Cap seal) ซึ่งในอดีตผู้บริโภคทุกคนรวมถึงผู้เขียนต่างเคยชินกับการฉีกพลาสติก

กรมควบคุมมลพิษ
POLLUTION CONTROL DEPARTMENT

ข่าวสิ่งแวดล้อม ประจำ วันพฤหัสบดีที่ 3 พฤษภาคม พ.ศ. 2561

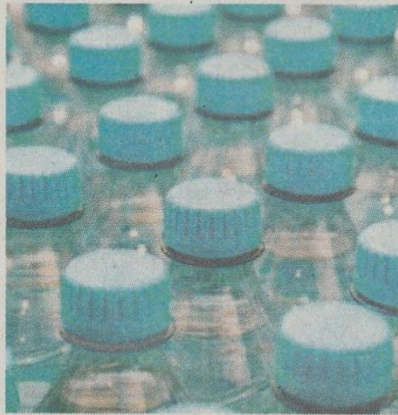
หนังสือพิมพ์ กรุงเทพธุรกิจ ปีที่ 31 ฉบับที่ 10815 หน้า 9

Col.Inch : 84.54 Ad Value : 202,896 PRValua (x3) : 608,688

หุ้มฝาขวดน้ำดื่มก่อนที่จะเติมน้ำจากขวดน้ำพลาสติก ไม่ว่าจะการใช้พลาสติกหุ้มฝาขวดน้ำดื่มจะมีขึ้นด้วยเหตุผลใด

ในฐานะที่ผู้เขียนเป็นผู้บริโภคคนหนึ่ง มีความเห็นว่า ขวดน้ำดื่มที่มีการหุ้มฝาขวดด้วยพลาสติกมีรูปลักษณะทางผลิตภัณฑ์ที่ดีกว่าขวดน้ำที่ไม่มีการหุ้มฝาขวดด้วยพลาสติก และในขณะเดียวกันการเปิดขวดน้ำดื่มก็มีขั้นตอนยุ่งยากมากขึ้น อีกทั้งในบางกรณีแม้ผู้เขียนจะทิ้งพลาสติกหุ้มฝาขวดลงถังขยะแล้วก็ตาม แต่ด้วยแรงลมและสภาพแวดล้อมกลับทำให้ขยะดังกล่าวหลุดหล่นหรือปลิวกระจายไปได้ ซึ่งในที่สุดแล้วหลายฝ่ายต่างยืนยันตรงกันว่า การใช้พลาสติกหุ้มฝาขวดน้ำดื่มนี้จะส่งผลเสียต่อสิ่งแวดล้อมมากกว่า ดังนั้นภาครัฐและภาคเอกชนได้ร่วมลงนามความร่วมมือเลิกใช้พลาสติกหุ้มฝาขวดน้ำดื่มตั้งปรากฏเป็นข่าวสารบ้านเมืองเมื่อไม่นานมานี้

จากกรณีดังกล่าวข้างต้น แม้ว่าจะมีมาตรการที่หลากหลายในการแก้ไขปัญหาขยะพลาสติกประเภทต่างๆ รวมถึงพลาสติกหุ้มฝาขวดน้ำดื่มก็ตาม แต่ภาครัฐได้ตัดสินใจแก้ปัญหาดังกล่าวด้วยการเลือกใช้มาตรการแบบสมัครใจ โดยขอความร่วมมือภาคเอกชนที่เป็นผู้ผลิตน้ำดื่มให้เลิกใช้พลาสติกหุ้มฝาขวดน้ำดื่ม แต่ในอีกทางหนึ่ง ภาครัฐสามารถบังคับใช้มาตรการในเชิงบังคับได้เช่นเดียวกัน เช่น การออกประกาศกำหนด

“

การฝ่าฝืนใช้พลาสติก
หุ้มฝาขวดน้ำดื่ม
ไม่ควรจะเป็นความผิด
ถึงขั้นต้องจำคุก
ตามกฎหมาย

”

กรมควบคุมมลพิษ
POLLUTION CONTROL DEPARTMENT

ข่าวสิ่งแวดล้อม ประจำ **วันพฤหัสบดีที่ 3 พฤษภาคม พ.ศ. 2561**

หนังสือพิมพ์ **กรุงเทพธุรกิจ** ปีที่ **31** ฉบับที่ **10815** หน้า **9**

Col.Inch : 84.54 Ad Value : 202,896 PRValua (x3) : 608,688

ห้ามใช้พลาสติกหุ้มฝาขวดน้ำดื่ม หากมีผู้ฝ่าฝืนจะต้องรับโทษตามกฎหมาย เป็นต้น ซึ่งมาตรการเช่นนี้ส่งผลกระทบท่อผู้ผลิตโดยตรง นอกจากนี้อีกหนึ่งมาตรการที่หลายฝ่ายมีความเห็นว่ามีประสิทธิภาพไม่ยิ่งหย่อนไปกว่ามาตรการข้างต้นคือ มาตรการจัดเก็บภาษีหรือค่าธรรมเนียมจากการใช้สินค้าหรือผลิตภัณฑ์ที่ทำมาจากพลาสติก

มาตรการจัดเก็บภาษีหรือค่าธรรมเนียม จากการใช้สินค้าหรือผลิตภัณฑ์ที่ทำมาจากพลาสติกมีเป้าหมายในการลดการใช้และลดการเกิดขยะพลาสติก โดยมีการจัดเก็บภาษีในขั้นตอนการผลิตจากผู้ผลิตสินค้าหรือผลิตภัณฑ์และมีการผลักภาระภาษีให้แก่ผู้บริโภค **ผู้บริโภคจึงต้องรับภาระภาษี** ในที่สุด เนื่องจากเป็นผู้ใช้ปลายทางที่ก่อให้เกิดขยะพลาสติก หรือในบางกรณีมีการจัดเก็บภาษีจากผู้บริโภคปลายทางได้ เช่นเดียวกันตัวอย่างเช่น **ภาษีถุงพลาสติก (Plastic shopping bag levy)** หรือ **ภาษีห่อหุ้มผลิตภัณฑ์ (Packaging tax)** เป็นต้น

ทั้งนี้ในกรณีพลาสติกหุ้มฝาขวดน้ำดื่มนั้น หากปรากฏว่าภาครัฐตัดสินใจบังคับใช้มาตรการในเชิงบังคับด้วยการออกประกาศกำหนดห้ามใช้พลาสติกหุ้มฝาขวดน้ำดื่ม **หากมีผู้ฝ่าฝืน** จะต้องรับโทษปรับหรือจำคุกตามกฎหมายนั้น

ดูจะไม่เป็นธรรมต่อผู้ผลิตสินค้าเท่าใดนัก เนื่องจากการฝ่าฝืนใช้พลาสติกหุ้มฝาขวดน้ำดื่มไม่ควรจะเป็นความผิดถึงขั้นต้องจำคุกตามกฎหมาย ในขณะที่เดียวกัน หากภาครัฐตัดสินใจบังคับใช้มาตรการจัดเก็บภาษีหรือค่าธรรมเนียมจากการใช้พลาสติกหุ้มฝาขวดน้ำดื่มแล้ว หลายฝ่ายคงมีความเห็นในทางที่ว่า ไม่ควรจัดเก็บหรือควรจัดเก็บภาษีหรือธรรมเนียมจากขวดพลาสติกมากกว่าพลาสติกหุ้มฝาขวดน้ำดื่ม ดังนั้นการใช้มาตรการแบบสมัครใจระหว่างภาครัฐและภาคเอกชนในกรณีข้างต้นจึงเป็นทางเลือกที่ดีกว่า

แต่อย่างไรก็ตาม ในอนาคตภาครัฐและประชาชนทุกคนไม่อาจหลีกเลี่ยงผลกระทบที่เกิดจากขยะพลาสติกได้ ประกอบกับหากพิจารณาภาพกว้างในต่างประเทศแล้ว หลายประเทศมีการแก้ไขปัญหาดังกล่าวด้วยการบังคับใช้มาตรการหลากหลายรูปแบบ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การจัดเก็บภาษีหรือค่าธรรมเนียมจากผู้ก่อกมลภาวะสู่สิ่งแวดล้อม ไม่ว่าจะเป็นผู้ผลิตสินค้าหรือแม้กระทั่งผู้บริโภค แต่สำหรับประเทศไทยแล้วการบังคับใช้ **มาตรการจัดเก็บภาษีตามกฎหมาย** จะต้องมีการศึกษาถึงข้อดีและข้อเสียให้ถี่ถ้วน เนื่องจากมาตรการเช่นนี้ส่งผลกระทบต่อผู้ผลิตและผู้บริโภค รวมถึงต่อระบบเศรษฐกิจอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

ดังนั้นกรณีการเลิกใช้พลาสติกหุ้มฝาขวดน้ำดื่มจึงเป็นอีกหนึ่งตัวอย่างของการบังคับใช้มาตรการแบบสมัครใจเพื่อแก้ไขปัญหาขยะพลาสติก นอกเหนือจากมาตรการในเชิงบังคับรวมถึงมาตรการจัดเก็บภาษีหรือค่าธรรมเนียมซึ่งต้องอาศัยอำนาจของกฎหมาย ซึ่งในที่สุดแล้วผู้กำหนดนโยบายหรือภาครัฐจะต้องเลือกมาตรการที่ดีที่สุดในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว